

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 36. Den 4 September 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Justitsraad og Deputeret i det
danste Cancellie.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Departements
Chef i det danste Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

Under 26 s. M. har det kongelige Admiraltets- og
Commissariats-Collegium tilstillet samtlige Hrr. Flag-
mænd, Overlodsfer, Vagtskibs-Chefser og øvrige konge-
lige Sø-Officerer, Gjenpart af en, fra det kongelige
Departement for de udenlandske Sager, indsendt Tegning
af det Flag, som den nyligt oprettede italienske Republik
har valgt sig, og tillige til Efterretning og allerunder-
danigst Efterlevelse communiceret forommeldte Officie-
rer den, i denne Tidendes sidste Nummer anførte
kongelige Resolution om at fornævnte Republiks Skibe
skulle i de kongelige Havne nyde den samme Modtagelse,

og,

og, i fornødent Tilfælde, den Bistand, som andre venstabelige Magters Skibe,

Under 27 d. M. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at resolvere: at de Personer, som ere forbandne til at gaae ind i det borgerlige Artillerie-Corps i Kjøbenhavn, ikke maae gives Borgerskab, førend de med en Attest fra Corpsets Chef bevise, at de ere indlemmede i Korpsen, samt, at de, som have taget eller i Fremtiden erholde Borgerkab som Oltappere, Manskandisere eller Bershuusholdere, skulle være forpligtede til at blive i Korpsen, naar de derved ere antagne, uagtet de siden tage Borgerkab i en anden Haandtering, og at disse Bestemmelser skulle være gjældende, indtil bemældte Corps har erholdt den Styrke, til hvilken det maatte ansees nødvendigt at forøge samme.

Ved Reskript af 27 s. M. til Stiftamtmanden over Christiansands Stift, er det tilladt: at Gaarden Kallevig, Matricul No. 439, beliggende paa Hiis Øen i Piestads Sogn i Nærheden af Arendal, maa incorporeres under bemældte Byes geistlige og verdslige Jurisdiction og ansees som en virkelig Deel af samme, dog ikkun for saa vidt saameget af fornævnte Gaards Grund angaaer, som Beboeren Morten Kallevig deels til Beboelse har bebygget, og deels med Pakboder og Bolværker agter at

at bebygge, tilligemed Fortog i Havet af den saakaldte Kallevig Bugt, samt fornødne Tomter deromkring, hvilken Strækning, i Overeensstemmelse med den foretagne Befaring og Opmaaling, er befunden at tage sin Begyndelse ved Havet i Kallevig Bugten fra en skarp Bjergspidse, hvorfra den gaaer i Sydvest til Synden, 400 Alen og derfra i Ost-Nord Ost $\frac{1}{4}$ Streg mere østlig 200 Alen, hvorefter alt, hvad som ligger paa østlige og nordlige Side af bemældte Pinier, tilligemed Fortog af Havet for anlæggende Skibe, bliver det af bemældte Gaards Grund, som under Arendals Byes Jurisdiction saaledes maa indlemmes; dog forbliver fornævnte Gaard Kallevig desuagtet i Henseende til de kongelige Skatter, under Fogderiets Matrikul og tager Deel i Fogderiets Amts Ligninger med de flere offentlige Byrder, som for nærværende Tid hvile derpaa; saa skal og Gaardens Ciere nøie efterleve Told- og Consumtions-Ordningerne i Henseende til Handel og Skibsfart til og fra Gaarden, samt fremdeles som hidindtil svare den paabudne Consumption 3 Rdlr. af hver Person over 12 Aar, som opholder sig paa samme Gaard, tilligemed Folke- og Stald-Skat; endelig bør ei heller vedkommende Stedets nu værende geistlige Betjenter ved denne Forandring af Jurisdiction afgaae noget i deres Embeds Indkomster.

Blan.

Blandede Efterretninger.

I Christiania er, foruden den i forrige Nummes anmeldte, oprettet en anden Søndagsskole af de Hrr. N. Wulfsberg, tredje Præst, og L. Lumholtz, Catechet ved vor Frelzers Kirke derpaa Stedet, hvilken Skole ligeledes tog sin Begyndelse i sidstafvigte Foraar. Stifterne meddele 3 Timer hver Søndag gratis Underviisning til 60 Haandværksvende og Drenge udi Cathedralskolens Værelser. Eleverne ere inddeelte i 3 Classer og blive underviste [først i de almeennødvendigste Ting, saasom: Læsning, Skrivning, Orthographie, Regning saavel i Hovedet som paa Tavlen, Moral, Religion, og siden efterhaanden i Geometrie, Naturhistorie, Naturlære, forskjellige Slags Tegning, Technologie, Historie, Geographie samt det tyske Sprog. Foruden Underviisningen gives frit Lærebøger, Landkort og øvrige Materialier. Med Stifterne have de Hrr. Overlærere Rasmussen, Sverdrup og Flor, samt Hr. Lieutenant Munch, Hr. Pastor Juell og Hr. Candidatus Nars forenet sig om at undervise. Da omtrent 30 unge videlystne Haandværkere siden have mældt sig, som efter den første Plan ei kunde antages, saa have Stifterne i Sinde, naar Erfaringen froner deres Forsøg med gavnlige Følger for deres Medborgere, at tilføie en 4 Klasse, og derved at have Hensyn til at skaffe Indretningen en Varighed, som overstiger deres Embedstid.

Da

Da Stifterne ere Mænd, som intet have at ofre Staten uden deres Tid og Flid, saa have de opfordret mere formuende Patrioter til at deeltage i denne Søndagskoles Bekostninger, for ei paa nogen Maade at besvære Haandværksstanden; og denne Opfordring har ikke været uden Virkning.

Stifterne havde yttret sig villige til, endnu een Gang om Ugen uden Betaling at undervise Svendene, saasom disse friere kunne disponere over deres Tid. Man skylder at anføre, at, da Valget var overladt Haandværks-svendene selv, have de havt den fornuftige Idee, til denne Extra-Underviisning at vælge den saakaldede frie Mandag.

Planen, efter hvilken Søndagskolen er anlagt, er dateret 30 Marts d. A. og har været uddeelt tilligemed Christiania Intelligentsblad, men, da den er kort, hidtil kun læst af saa, og maaskee kunde tjene til at efterlignes, saa meddeles den herved:

I §. Hensigten med Søndagskolen er den, at bidrage til den agtværdige Haandværksstands Oplysning og Dannelse, ved at bibringe de unge Haandværkere, i de Timer, deres Mestere kunne undvære dem, saadanne Kundskaber, der kunne tjene til Forberedelse saavel for deres hele Liv som Mennesker, som deres særskilte Bestemmelse, at vorde duelige og kunstfærdige Haandværks-mænd.

Til saadanne Kundskaber regne vi: Færdighed i at læse og skrive deres Modersmaal rigtigt; tydelige Begreber om Sædelæren og Religionen; Anviisning i Regnekunsten og Hurtighed i at kunne anvende dens Regler; fremdeles: de første Grunde i Geometrien, deels som Forstandsøvelse, deels som Grundvold til saa mange nyttige Videnskaber; Underviisning i Naturhistorien, for at lære de Naturprodukter, som Haandværkerne benytte sig af, at kjende i deres oprindelige Tilstand; det almindeligste af Naturlæren, for at møde og afværge Vildfarelser, og lære den rigtige Behandlingsmaade af de raae Produkter, for baade at nytte de meest anvendelige og tillige paa den meest sparsomme Maade; Technologie, for at kunne betragte Haandværket fra en videnskabelig Synspunkt og gjennemtænke samme fra Grunden af og i dets hele Omfang; saameget af Fædrelandets Historie, som ingen Borger burde være uvidende om, tilligemed en kort Oversigt af den hele Verdens Historie; Geographie, for at den tænksomme Haandværker kan vide, hvorfra han med størst Fordeel skal forskrive sine Materialier, og hvorhen Vindlingen skal flyde, naar han attraaer flere Erfaringer og større Fuldkommenhed i sin Kunst end han hjemme kan opnaae; Tegning — i Almindelighed Frihaandstegning; for enkelte Haandværker, Architekturtegning og Maskintegning; det tyske Sprog, for dem, som ønske i Tiden

enten at læse mere i deres Fag end de finde i Modersmaalet, eller at reise udenlands.

2 §. Underviisningen begynder med de almeensnødvendigste Grundkundskaber, saasom Læsning, Skrivning, Regning, Retskrivning, Geometrie og Tegning.

Efterhaanden, som vi see det mueligt at sætte de Unges Faaiteevner i Virksomhed og spore Lærelyst og gode Anlag, ville vi og vore Medarbejdere gaae gradvis frem til flere og vanskeligere Kundskabers Meddelelse.

3 §. Til Underviisning i Skolen antages Svenske og Dreng. For at gaae frem paa en hensigtsmæssig Maade undersøges først, hvad Kundskab i de almindelige Ting enhver af dem, der mælde sig, allerede maatte have.

4 §. Eleverne inddeles i 3 Classer, hvoraf 2 bestaae af Dreng. For Svenskene bliver oprettet en særskilt 3die Klasse.

5 §. Af Skrivebøger, Lærebøger, Læsebøger, Landkort leveres enhver Lærling et Exemplar uden Betaling, - som han ogsaa har Tilladelse at benytte sig af hjemme, og som bliver hans Eiendom, naar han efter udviist Flid og Opmærksomhed engang forlader Skolen. Lligemaade forsynes alle gratis med Penne og Tegnematerialier.

6 §. Til Underviisningstid bestemmes Søndag Eftermiddag fra Kl. 4 til 7. NB. Da det om Sommeren

meren ansees tjenligere og bequemmere at give Underviisningen Søndag Morgen fra Kl. 6 til 9, saa anmodes de fornuftige og veltænkende Mestere om at gjøre denne Opofrelse for de unge Menneffers Belfærd, som ere dem betroede.

7 §. Lærerne forene sig indbyrdes venstabeligen og ubrodeligen om at møde nogle Minuter, forinden deres Time begynder, for at Eleverne intet skal tabe af den Underviisning, der efter Omstændighederne kun kan være dem saa knapt tilmaalt. Saaledes antage de ogsaa imellem sig, aldrig at udeblive uden et uundgaaeligt Forsald, i hvilket Tilfælde den, som nødes til at blive borte, aftaler med en anden af Lærerne enten at bytte Timer med ham, eller at undervise i hans Sted.

8 §. I en dertil indrettet Protocol for hver Klasse anfører enhver Lærer, hvad han haver bemærket om de enkelte Elevers Flid og Duellighed, for at vi alle fælles kan derefter bedømme saavel deres Fremgang, som hvad der videre er at foretage til Søndagsskolens Fremtærv.

9 §. Samtlige forenede Lærere forsamle sig til visse Tider efter fælles Bequemmelighed og nærmere Bestemmelse, for at meddele hinanden deres Bemærkninger og gennemsee Protokollerne, for at træffe nøiere Foranstaltninger, som maatte ansees fornødne, og for at

vede

vedligeholde den Harmonie i deres Virksomhed, som er nødvendig til det hele Verks stigende Fuldkommenhed.

10. Vi tvivle ikke paa, at jo de tænksomme og retsindige Haandværksmestere ville bidrage deres, til at fremme Indretningen og derved deres Lærlingers Vel. Vi opfordre dem derfor venligst til at tage os biev i følgende Dele.:

- a) at de med Mildhed og Venlighed ville anspore de Unge til med Flid hjemme i deres ledige Timer at gennemgaae, hvad de have lært;
 - b) at paasee at Lærlingerne til bestemt Tid møde i Skolen;
 - c) at have Opfigt med, at de ikke fordærve eller forkomme Bøger og andet, hvad dem er overleveret;
 - d) at give den Lærling en Attest, som enten ved Sygdom eller paa anden Maade er absolut forhindret fra at komme i Skolen;
- og i øvrigt, som vi vente det af menneskekjærlige og ærefjære Mænd, at besordre denne gode Sag.

11 §. Det er en saa naturlig som billig Fordring til Lærlingerne, at de møde til bestemt Tid, nemlig 10 til 12 Minuter før Læretimens Begyndelse, og at de ere reentlige. Det sidste maa være dem saa meget lettere om Søndagen, da de ere frie for Haandværksyssler.

Er nogen af Lærlingerne saa uheldig at besænges med smitsomme Sygdomstilfælde, maa han blive borte fra Søndagsskolen indtil hans Helbredelse.

12 §. For deres eget Vel og for deres Kammeraters Skyld er det nødvendigt, at de forholde sig agtpaagivende og rolige i Timerne.

13 §. Naar enten Sygdom eller andre uundgaaelige Forhindringer gjøre det umueligt for en Lærling at møde i Skolen, maa han lade dette mælde med Beviis fra hans Mester, at det saaledes forholder sig.

14 §. Hvo iblandt Lærlingerne, som handler imod disse Bestemmelser eller gjør sig skyldig i anden Uorden, straffes, efter foregaaende gjentagen Advarsel, med en offentlig og udmærket Tiltale i Classen. Frugter denne ikke, nødes vi til, for det Heles Vel, at udelukke ham af Søndagskolen.

15 §. Enhver Lærling, som med Orden og Flitighed har benyttet sig i nogen Tid af denne Læreanstalt, meddeles, om han ønsker det, ved hans Udgang af Skolen, et trykt Beviis, for, hvad han er undervist i, hvor længe, og med hvad Held.

16 §. Fordi vi ønske at have oplyste Mænd til Bidner om vor Fremgangsmaade, have vi anmodet og ville vi anmode endeel Embedsmænd og Borgere her i Staden om at være skifteviis nærværende i Classerne, medens Underviisningen varer.

Tillige skal det være os kjær, om enhver Haandværksmester, efter sin Leilighed, vil undertiden være vor Tilhører.

N. Wulfsberg.

L. Lumholtz.

Alf den fra det bidstrupske Gods Administrations-Commission til det danske Cancellie indsendte Beretning for Aaret 1801 *), erfares Fremgangen af Commissionens Forhandlinger i afvigte Aar at have være følgende :

- 1) Gaardsbeboerne i Brordrup, Jersie og Olsemagle Byer have saaet deres Jorder specielt udfæstede, ligesom ogsaa de til Leerbeche Gaard og Kattinge Værk henlagte Jorder ere blevne opmaalte og udfæstede.
- 2) Planen til Skovenes forstmaessige Behandling er vel af Forstinspecteur Brüel nu indsendt, men Commissionen har hidtil været hindret fra at sætte den i Udvøelse; dog haaber den snart at kunne dertil træffe de fornødne Forberedelser. Sagen angaaende det saakaldte Heide eller Særløse Overdrev er endnu ei videre fremmet, end at den er incammineret ved den til Sammes Paakjendelse nedsatte Commission, og udsat efter Contra-Parternes Begjæring.
- 3) Parcelleringen af Hovedgaardens Marker og deres Overdragelse til Eiendom er nu fuldført, da Forpagteren til 1 Mai d. A. er fratraadt Forpagtningen, imod en Godtgjørelse af 3,500 Rdlr. eengang for alle og Fritagelse for Opførelsen af det endnu tilbagestaaende Hegn omkring Hovedgaardens Marker. Hovedgaardsmarkerne paa omtrent 650 Tdr. Land geom. Størrelse, inddeelte i 11 Parceller, bleve under

der

*) See Collegial-Tidenden for 1801, S. 473.

deres samlede Opraab med tilhørende Bygninger solgte for en Kjøbesum af 35,350 Rdlr., hvoraf den halve Deel udbetales og den anden halve Deel bliver staaende paa første Prioritet i Eiendommene og Bygningerne næst efter den aarlige Afgift 1,048 Rdlr. og mod 4 Procent Rente. Ligeledes er den under Hovvedgaardens Marker, henhørende Slægerups Mark, efterat at være bleven boniteret, ansat til Hartkorn, inddeelt i Parceller samt paalagt en aarlig Afgift, under det samlede Opraab af alle Parcellerne bleven solgt for en Kjøbesum af 3,400 Rdlr., hvoraf Halvdeelen udbetales og den anden Halvdeel bliver staaende i Eiendommen paa første Prioritet næstefter den aarlige Afgift 209 Rdlr. Angaaende Stude- og Skytte-Markerne, som have tilligget Margrethehaabs Huusmænd, af hvilke nogle have anholdt om Fæste derpaa for deres og Hustrues Livstid, søger Commissionen at tilvejebringe en Forening imellem samtlige Beboere.

4) Commissionen har udstedet 17 Arvesæstebreve til Gaardmænd og 8 simple Fæstebreve til Huusmænd, imod den sædvanlige høieste Indsæstning og de hidtil erlagte Afgifter.

5) Den i Gonsøemagle liggende øde Gaards Lod, som var bleven fæsteledig, er, for at befordre Huusmændenes Ønsker som Jords Tillæg til deres Huse, bleven deelt i 23 mindre Lodder paa 2 Skpr. $2\frac{1}{2}$ Skdr.

Ager

Ager og Engs Hartkorn, og tilbudet Huusmændene mod aarlig Afgift af den paa enhver Parcel reparterede Andeel af den af de samlede Jorder hidtil erlagte Afgift og en Kjøbesum af 25 Rdlr. for Edr. Land. Paa disse Vilkaar bleve kun 13 Lodder afhændede for en Kjøbesum af 1,090 Rdlr. 10 Sk.; men de øvrige 10 Lodder bleve samlede tilslagne een Huusmand for 991 Rdlr., der omtrent udgjør 30 Rd. for Edr. Land, saa at Stadens Kasse ved disse Jorders Afhændelse, hvoraf den beholder de sædvanlige Indtægter, har vundet en Kjøbesum af 2,081 Rdlr. 10 Sk.

- 6) Den til Commissionens Disposition hjemfaldne Øe, Rissø, med 2 Holme, som ved tvende Auctioner forglæves var forsøgt bortsolgt, er, da den høiest budne Kjøbesum har været 3,431 Rdlr., bortforpagtet paa 3 Aar for aarlig Afgift af 224 Rdlr.
- 7) En Gaard i Snoldeløv Høstrup, skyldsat for 9 Edr. 2 Skpr. 1 Rd. 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn, er solgt til Eiendom for en Kjøbesum af 1,000 Rd. foruden de sædvanlige Afgifter.
- 8) De paa Østrup Byes Marker beliggende Enge, af Areal 14 Edr. Land, ere blevne afhændede for 700 Rdlr. foruden de sædvanlige Afgifter.
- 9) Af Bidsstrupgodses Revenüer for afvigte Aar har Commissionen, foruden den sædvanlige Afgift af

7,000

7000 Rdlr. til Stadens Kasse, udredet de Forpagteren for hans Fratrædelse bevilgede 3,500 Rdlr., og desuagtet havt et Overskud af 1000 Rdlr., hvorunder intet er beregnet af det, som er indkommet for solgte Eiendomme.

Efterat denne Beretning har været Hs. Majestæt forelagt, har det behaget Allerhøistamme, under 11 Juni d. A., allernaadigst at resolve saaledes:

"Beretningen har været Os forelagt og have Vi med megen Tilfredshed erfaret den Fremgang, Commissionens Forhandlinger have havt".

Under 28 f. M. er Amtmanden over Kjøbenhavns Amt bleven bemyndiget til at bestikke de Hof- og Stadsrets Prokuratorer, som føre private Sager ved Virkeretningene, til, lige med andre, at udføre saavel befalede som beneficerede Sager ved Virkeretterne paa fornavnte Amt.

Efter det kongelige Rentekammers Begjæring har Cancelliet, under 28 f. M., tilskrevet samtlige Øvrigheder i begge Riger, at de for Estertiden, ved Indbetalingen i den kongelige Kasse af Gebyret for de af dem, i Overensstemmelse med Forordningen af 23 Mai 1800, udleverede Bevillinger, ville affordre vedkommende Regnskabsbetjent separat Kvittering in duplo for det til Besvil.

villingerne forbrugte stemplede Papiers Beløb, og derefter til Cancelliet indsende samme tilligemed særskilt Kvittering for det for Bevillingerne erlagte Gebyr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 3 September er Sognepræsten for Horne Menighed i Aalborg Stift, L. Sletting, confirmeret til Sognepræst for Hornum Menighed i Viborg Stift; Cand. Theol. L. Hofgaard ligeledes til Personel-Kapellan for Sigdals Præstegjæld i Aggershuus Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 27 August er Volontair i Rentekammeret, B. F. L. Schow, beskikket til Cancellist i det tyske Cancellie.

Under Generalitetet: Den 20 August. Ved det vesterlehnste Infanterie-Regiment Capt. v. Hagerup beskikket til Major og Batallions-Commandeur; characteriseret Capitain v. Dietrichsen til Compagnie-Chef; Sec. Lieut. v. Jæger til Prem. Lieutenant, og Sec. Lieut. v. Worsøe af det søndensjeldske Regiment forflyttet i lige Qualitet til førstbemældte Regiment; characteriseret Capt. af den norske lette Infanterie-Batallion v. Keilhau beskikket til Compagnie-Chef ved det opplandske Inf. Reg.; Sec. Lieut. v. Werner af den norske lette Inf. Batallion forsat i samme Egenkab til det norske Jæger-Corps, og den derved staaende Fændrik v.

Krebs

Krebs beskikket til Sec. Lieut. ved fornævnte Batalillon. Major à la suite ved det nordre sjælandske Landeværn-Regiment, Kammerherre C. D. Blücher, formeddelt Befordring paa anden Raade, dimitteret, og Second-Lieutenant af Dronningens Liv-Regiment v. Boss, efter Ansøgning, i Raade afskediget. Den 27de er den ved Marine-Corpsen staaende Capitain v. Westerholdt udnævnt til Major og Batalillions-Commandeur ved det nordre jydsk Landeværn-Regiment, og i Anledning deraf af Stabs-Capitain v. Winckler beskikket til Compagnie-Chef; Prem. Lieut. v. Rode til Stabs-Capitain; Second-Lieut. v. Münnich til Prem. Lieut., og Fændrik v. Hoffmann til Sec. Lieutenant, samtlige ved bemældte Marine-Corps. Prem. Lieut. v. Storm og Sec. Lieut. v. Struve afgaaede fra det holsteenske Rytter-Regiment for at ansættes ved Landeværnet. Batalillions-Commandeuren i det vestre jydsk Landeværn-Regiment, Oberst-Lieutenant v. Linde, efter Ansøgning, i Raade afskediget med Obersts Character, og den ved det 3die jydsk Regiment staaende Major v. Bay igjen i hans Sted beskikket til Oberstlieutenant og Batalillions-Commandeur.

Med dette Nummer følger en af den franske Regjering udstedt Indkaldelse til alle de i den 27de militaire Division (det nu med Frankrig forenede Piemont) hjemmehørende og nu fraværende Personer,